Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIII. No. 5 JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JANUARY 10, 1996 CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СЕРЕДА, 10-го СІЧНЯ 1996 р. Ч. 5. РІК CIII

Президент України привітав вірних з Різдвом

Київ (УНІАР). — Президент України Леонід Кучма видав різдвяне послання вірним Православної, Греко-Католицької і Протестантської Церков України.

У посланні сказано: „Різдво — це світле і радісне свято, котре здавна користується особливою повагою у кожній сім'ї. Воно сприймається нами також як символ нашого відродження, як поштовх до будівництва великої України. І в цьому процесі велика роля належить Церкві".

Президент висловив надію, що представники релігійних громад знайдуть правильні шляхи поборення міжконфесійних непорозумінь, сприятимуть об'єднанню і злагоді в українському домі. „Нехай різдвяні свята — символ оновлення нашого життя — дарують усім нам багате життя, радість, високе стремління", — сказано у привітанні.

Хор „Думка" знову колядує

Ню Йорк (В. Т-ець). — Продовжуючи вже довголітню традицію, український хор „Думка" з Ню Йорку, під диригентурою Василя Гречинського, і в цьому різдвяному сезоні дасть ряд концертів українських колядок і щедрівок у кількох церквах Метрополітальної округи.

Концерти відбудуться:

У неділю, 14-го січня, о год. 1-ій по полудні в українській католицькій церкві св. Юра в Ню Йорку; в год. 4:45 по полудні в катедрі св. Патрика 5-та Аве і 50-та вул. в Ню Йорку; у неділю, 21-го січня в год. 2-ій по полудні в українській православній катедрі св. Володимира Великого в Ню Йорку; у неділю, 28-го січня в год. 1-ій по полудні, зразу після Служби Божої, яка починається в год. 11:30 перед полуднем — в українській католицькій церкві св. Івана Хрестителя в Ньюарку, Н. Дж.

Як і в минулому, весь прихід з тих концертів залишається на потреби даних церков.

Українські митники експериментують

Київ (Р. Р.). — На летовищі у Борисполі вирішено скоротити час пропуску пасажирів через митний пункт.

Митники вирішили провести експеримент спрощення формальностей за принципом „зеленого" та „червоного" коридорів. Однак цю систему має затвердити Уряд. Для людей, які не знають, що і в якій кількості можна вивозити за кордон, над митними стійками встановлено щити з запитами: Чи є у вас зброя? Чи маєте наркотики? Скільки везете чужої валюти?

Тут же зображено варіянти відповідей на червоному та зеленому тлі. Якщо написи на зеленому збігаються з вашими, то можете впевнено іти до зеленого коридору, не заповнюючи декларацію. Якщо є якість відмінності, то треба пройти усі формальності. Щоправда, до зеленого коридору часто ідуть і ті, хто має гроші у таємних схованках, або пишних жіночих зачісках. Однак митники виявляють ці схованки за допомогою новітнього обладнання і конфіскують гроші, а іноді й передають справу до суду.

У вересні 1995 року в Україні змінено тарифи і норми ввезення-вивезення валюти і коштовностей. Тепер вони відповідають світовим стандартам. Наприклад, раніше жінкам, які їхали за кордон, доводилося вписувати у декларацію перстені, кульчики чи коштовні годинники, а на зворотньому шляху знову їх перечисляти. Сьогодні дозволяється вивозити прикраси особистого користування на загальну суму 250 дол. без внесення їх до декларації.

У Львові загострюється політичний конфлікт

Львів (Р. Р.). — Голова Львівської обласної адміністрації Микола Горинь не витримав політичних конфліктів і потрапив до шпиталю із хворобою серця.

Згідно з інформацією „Всеукраїнських Ведомостей" з 4-го січня 1996 року, голову обласної адміністрації до такого стану довели представники львівського відділу Української Республіканської Партії, які начебто дорікають, що свого часу допомогли М. Гориневі перемогти на виборах, а він їм досі не віддячився і не взяв на високі пости активних членів УРП. Як пише журналіст Сергій Карнаухов, самого Миколу Гориня республіканці не дуже турбують, але мають багато претензій до його заступника Юрія Зими.

В оприлюдненій заяві обласна організація УРП висловила невдоволення, що Ю. Зима, який займається гуманітарними питаннями, об'єднав Комітет у справах молоді в одне управління з Обласним спортовим комітетом, фактично зліквідувавши молодечий комітет, з якого звільнено всіх осіб, крім одної.

Керівники львівської УРП вважають неприпустимим дальше перебування Ю. Зими на становищі заступника голови обласної адміністрації, „інакше Львівщина буде дискредитована перед Україною і світом". Пригадали Ю. Зимі і його причетність до адоптування немовлят, оскільки він підписав дозвіл на адоптування 80 дітей. На думку республіканців, Ю. Зима начебто причетний і до розвалу системи забезпечення області ліками.

Сам Ю. Зима тримається спокійно і час від часу відбиває гострі напади.

Як уже інформовано, львівська організація УРП минулого року підготувала економічну програму виходу області з кризи, але не може її здійснити, бо для цього треба мати владу.

Україна зліквідувала випускну шахту для ракет

Первомайськ (УНІАР). — Тут 5-го січня згідно з угодами про скорочення озброєнь завершено знищення випускної шахти для міжконтинентальних балістичних ракет. У події брали участь міністри оборони України, Росії і ЗСА — Валерій Шмаров, Павло Ґрачов і Вілліям Перрі.

Значну технічну і фінансову допомогу для знищення цієї шахти надали ЗСА. Сума контрактів і ґрентів у минулому році становила понад 46 млн. дол. Ще на 43 млн. дол. закуплено технічних засобів для проведення ліквідаційних робіт. Також під егідою Департаменту оборони ЗСА для українських військовослужбовців побудовано в Первомайську житловий комплекс. 125 котеджів відкрито цього ж дня, а 136 нових буде побудовано до 1-го серпня цього року.

Знищення шахтно-пускової установки (ШПУ) політики України коментують порізному. Голова Постійної комісії Верховної Ради у закордонних справах і зв'язках з СНД Борис Олійник назвав цю подію різдвяним подарунком. Однак він сказав що „розброюватися треба, але ми завжди чомусь квапимося". Б. Олійник також сказав, що, незважаючи на добровільну відмову України від ядерної зброї і надання їй гарантій національної безпеки, світ не поспішає реагувати на територіяльні претензії Румунії до України.

Народний депутат Степан Хмара оцінив знищення ШПУ як „злочин проти української держави". На думку С. Хмари Верховна Рада України повинна провести спеціяльні парляментарні слухання і доручити Генеральній прокуратурі України порушити кримінальну справу проти міністра оборони В. Шмарова.

Конгрес Українських Націоналістів з приводу знищення шахти виступив із заявою. „КУН вважає, що фізичне знищення ракетно-пускових шахт — складних інженерних споруд, які містять десятки тонн високовартісних металоконструкцій та вивінувані сучасним електронним та електротехнічним обладнанням, що можуть бути використані у різних галузях господарства — не є розважним рішенням. Здійснена Україною добровільна відмова від стратегічного ядерного потенціялу має розглядатися світовим співтовариством як найвагоміша гарантія її миролюбної політики і джерело довір'я до неї. Підрив шахт — це нанесення значних збитків економіці, екології, Збройним Силам України. Обладнання ракетно-пускових шахт повинно бути демонтоване із збереженням можливостей його дальшого використання, а самі шахти після здійснення природозахисних робіт можуть знайти використання в народному господарстві".

Реагуючи на ці протести, В. Шмаров сказав, що українська урядова комісія, до складу якої входять науковці, економісти та будівельники, розглядає можливість використання шахтно-пускових установок в мирних

(Закінчення на стор. 3)

Відкрито ген, який визначає тип поведінки

Ню Йорк. — Американські та ізраїльські вчені ступили ще один крок на шляху осягнення таємниць генетики.

Дві групи дослідників, які працювали незалежно одна від одної, відкрили ге-ни, котрі впливають на тип людської поведінки і несуть у собі інформацію про ті чи інші риси характеру. Навчившись читати цю інформацію, вчені, цілком можливо, в майбутньому зможуть завчасно, у ранньому віці, виявляти людей, схильних, наприклад, до наркоманії і вести з ними відповідну профілактичну працю.

Річард Ебштейн, керівник дослідників з єрусалимської клініки „Сара Герцоґ меморіял" сказав з цього приводу: „Може дійти до того, що забезпеченеві компанії хотітимуть знати, в якій мірі їхні клієнти схильні ризикувати своїм життям. А що, коли ви любите вискакувати з літака?".

У своїй спеціяльній публікації в січневому числі журнал „Генетика природи" підкреслює, який саме зв'язок існує між закладеною в генах інформацією і роботою мозку. У цій системі зв'язку клітини мозку передають одна одній сигнали з допомогою хемічної речовини, яку називають допаміном. Його виділяють так звані сигнальні клітини, відтак він надходить до рецепторів клітин-приймачів.

Виявлений вченими ген дає клітинам сигнал щодо виділення допаміну. Дослідники з'ясували, що люди з активним типом цього гену є імпульсивні, легко збудливі і екстравагантні. Ті, в кого цей ген менш активний, є стримані, повільні, більш толерантні і менш дратівливі.

Боснійські серби критикують свій провід

Баня Люка, Боснії і Герцеґовина. — Чим раз частіше можна почути не тільки нарікання, але й просту лайливу мову звернену в сторону провідника боснійських сербів Радована Караджіча. Не тільки супротивники, але також члени його партії почали прилюдно осуджувати, ці воєнні жахіття в країні та політичне керівництво, що ними правило впродовж вже майже чотирьох років. Всі ці закиди виявлені з такою неприхованою жорстокістю, що до часу Дейтонської угоди навіть не можна було про щось подібного подумати.

У щоденній пресі та на хвилях військового радіо боснійські серби висловлюють своє невдоволення війною та її наслідками, а зокрема за їхню ізоляцію від світової громадськости. За всі ці нещастя вони звинувачують свій провід в особах Р. Караджіча та свого військового головнокомандуючого ген. Ратка Младіча. Чим раз частіше можна почути заклики щоб усунути їх обидвох від влади та судити як воєнних злочинців, якщо не в Газі, то таки у Боснії.

Д-р Миодрак Живановіч, президент опзиційної Ліберальної партії, твердить, „боснійські серби вкінці дійшли до висновку, що не можна будувати гідного життя на ідеології крови і территориї". Тому він уважає, що треба покарати тих, які творилі ті злочини, бо в іншому випадку „в очах світу ми будемо нести також частину вини за всі ті звірства вчинені в нашому імені".

В Україні

СПЕКУЛЯНТІВ ПІДОЗРІВАЮТЬ У ВБИВСТВІ

КИЇВ. — 31-го грудня минулого року в автомобільній катастрофі загинув відомий політолог, автор економічної програми Української Національної Асамблеї Володимир Солопенко. Провід УНА звинуватив у його загибелі „владу спекулянтів", яка, як сказано в заяві, розповсюдженій УНА засобами масової інформації, „боїться тільки нашої економічної програми ринкових реформ".

П. ЛАЗАРЕНКО ОТРИМАВ ОРДЕН ЯРОСЛАВА МУДРОГО

КИЇВ. — За видатні заслуги перед українською державою в галузі державного будівництва і значний особистий внесок у соціяльно-економічний та культурний розвиток Дніпропетровщини Президент України Леонід Кучма нагородив орденом князя Ярослава Мудрого першого віцепрем'єр-міністра України Павла Лазаренка.

КАБІНЕТОВІ МІНІСТРІВ ДОРУЧЕНО ПОГАСИТИ БОРГ „ЧЕРВОНОЇ РУТИ"

КИЇВ. — Адміністрація Президента підготувала документи для Кабінету Міністрів щодо погашення боргу фестивалю сучасної пісні та популярної музики „Червона рута". Борг на суму 23 блн. карбованців виник тому, що Міністерство Фінансів відмовилося виконати розпорядження Уряду про фінансування „Червоної рути" під час її виступів у Симферополі та Севастополі у травні 1995 року. Директор „Червоної рути" Тарас Мельник зазначив, що величезний борг поставив під загрозу зірвання закордонного турне.

ГАЗ ІЗ ШАХТИ ВИБУХНУВ У ПІДВАЛІ БУДИНКУ

ДОНБАС. — У Кіровському Донецької області у пивниці приватного будинку вибухнув газ-метан, поранивши п'ять осіб, з яких один дістав важкі поранення. Під час вибуху у будинку було 11 осіб. Газ проник до підвалу із шахти крізь щілину у ґрунті. У місті виявлено 19 житлових будинків і дві дитячі світлички, у підвалах яких накопичується шахтний газ-метан.

ЗУПИНЕНО СПАД ВИДОБУТКУ НАФТИ І ГАЗУ

КИЇВ. — Вперше за останні 20 років у 1995 році в Україні припинено падіння видобутку нафти і ґазу, а в 1996 році передбачається незначне збільшення видобутку. Видобуток газу в Україні становив у 1995 році 18 блн. кубічних метрів при мінімальній річній потребі 55 блн. кубометрів. Фактично Україна спожила у 1995 році 83 блн. кубометрів ґазу. Нафти у 1995 році видобуто 4.2 млн. тонн при мінімальній річній потребі 30 млн тонн. Фактично у 1995 році в Україні спожито 35 млн. тонн нафти.

БІЛЯ ОСТРОВА ЗМІЇНОГО ВИЯВЛЕНО 17 РОДОВИЩ НАФТИ

ОДЕСА. — Поблизу острова Зміїного у Чорному морі геологи виявили 17 перспективних нафтових родовищ. Буріння перших свердловин можна розпочати вже сьогодні, однак на ці роботи асигновано лише 50 блн. карбованців.

ПІДПРИЄМЦІ БУКОВИНИ ВІЗЬМУТЬ УЧАСТЬ У КОНКУРСІ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ

ЧЕРНІВЦІ.— Вперше в Україні цього року відбудеться відкритий конкурс інвестиційних проєктів, участь у якому запропоновано взяти буковинським підприємцям. Конкурс проводитиметься з ініціятиви українських маркетингових та інвестиційних компаній з підтримкою американських, австралійських та англійських компаній та організацій. Його мета — сприяти здійсненню економічних інтересів суб'єктів підприємництва в Україні. Переможці отримають нагороди у розмірі: 25,000 дол. — головна; дві другі по 7,500 дол.; три треті по 3,000 дол.

УКРАЇНА МАЄ ПОВАЖНИЙ ЕКСПЕРТНИЙ ПОТЕНЦІЯЛ

КИЇВ. — Міністер машинобудування, військово-промислового комплексу і конверсії Валерій Малєв повідомив, що цього року зросте удвічі експорт кораблебудівної та літакобудівної продукції. Ракетно-космічні підприємства будуть перетворені у галузь промисловости із замкнутим циклом. На думку міністра, Україна має „досить великий експортний потенціял, і не лише за рахунок озброєнь, а й іншої української продукції".

ООН ВІДЗНАЧИТЬ 10-ТУ РІЧНИЦЮ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ ТРАГЕДІЇ

КИЇВ. — У пресовому центрі Міністерства Закордонних Справ України повідомили, що рішенням ООН 26-го квітня 1996 року проголошено Міжнародним Днем Пам'яті катастрофи в Чорнобилі. Затверджено також постанову про координацію зусиль у справі вивчення наслідків вибуху на ЧАЕС, підтримання України, Білорусі та Росії в поборенні наслідків катастрофи.

ЗБРОЙНІ СИЛИ ПОПОВНЯТЬСЯ

СЕВАСТОПІЛЬ. — Рапорти з проханням про переведення у Збройні Сили України подали 58 офіцерів, 88 мічманів, 53 професійні вояки, а також 79 службовців військових частин та підрозділів Чорноморської фльоти. Це переважно військовослужбовці частин ЧФ, що передаються українській стороні згідно із затвердженим міністерствами оборони України і Росії пляном.

Обвинувачують Уряд у цензурі

Київ. — Як інформують засоби масової інформації, тут у неділю, 31-го грудня, в етер не вийшла телепрограма „Післямова". За словами Олександра Ткаченка, президента телекомпанії „Нова Мова", яка виготовляє цю програму, причиною був телефонічний дзвінок „згори" від урядових осіб.

„Післямова", згідно з численними опитуваннями, вважається кращою в Україні інформаційною програмою. Перед новим роком вона була нагороджена міжнародною премією Пилипа Орлика за 1995 рік за вклад у розвиток демократизації. Невихід її в етер викликав здивування і обурення журналістів і громадськости.

Як повідомляє київська газета „Ведомости" з 4-го січня, О. Ткаченко назвав зняття „Післямови" з етеру безпрецедентним фактом для держави — члена Ради Европи. За його словами, напередодні виходу попередньої передачі з 24-го грудня до компанії телефонували кілька впливових осіб, які намагалися давати поради щодо висвітлення в програмі резиґнації першого асистента і двох радників Президента. Коли ж передача вийшла, то знову почали телефонувати певні політики із заявами, що подія висвітлена неправильно.

У знятій з етеру програмі 31-го грудня було інтерв'ю з Леонідом Кучмою, прем'єр-міністром Є. Марчуком і головою Верховної Ради Олександром Морозом. Передачу заздалегідь переглядали голова Державного телерадіокомітету З. Кулик і президент Укртелерадіокомпанії О. Савенко, але щодо форми і змісту жодних застережень вони не висловили. Отже, можна лише припустити, що причиною зняття програми було бажання відплатити за попередню передачу.

О. Ткаченко сказав, що в зв'язку з цим випадком треба зробити два висновки: (1) якщо Україна — правна держава, то журналістика не може бути продовженням політики; (2) якщо не існуватиме альтернативи державному телебаченню у вигляді сильних приватних телеканалів, телебізнесу в Україні не буде.

Представники Українського Медія-Клюбу схарактеризували випадок з „Післямовою" як впровадження політичної цензури і відкритий тиск на засоби масової інформації. У своїй заяві вони також твердять, що були порушені конституція України, окремі статті законів про інформацію і деякі парляментарні акти. У цій справі Медія-Клюб вимагає розслідування.

3-го січня в Адміністрації Президента відбулася пресконференція, присвячена випадкові з "Післямовою". У ній взяли участь прессекретар Президента Дмитро Марков, перший асистент Президента Володимир Кузнєцов та заступник голови Адміністрації Президента Володимир Литвин. Як повідомила пресслужба Президента, керівництво Держтелерадіо України заявило, що програма „Післямова" вийшла в етер 1-го січня на 7-му каналі телебачення без будь-яких правил або втручання в зміст передачі. Керівництво Держтелерадіо України було змушене попередити телерадіокомпанію „Нова Мова" про неможливість використання програми „Післямова" в передноворічну ніч у зв'язку з тим, що компанія не дотрималася домовлення про святковий характер програми та повторювала зміст і відеоряд програми „Воскрєсєньє". Як заявив Д. Марков, з Адміністрації не було вказівок

(Закінчення на стор. 3)

В АМЕРИЦІ

ВЛАСНИКИ ПРИВАТНИХ крамниць з одягом та іншими речами роблять тепер підсумки свого найважливішого сезону перед Різдвяними святами. На підставі статистичних даних, цей рік був найгіршим від 1990–91 року, коли панувала загальна рецесія. Власники крамниць знаходять різні причини для того, що торгівля була в цьому сезоні така мала, але одне певне, що цей низький рівень передсвяточної торгівлі відіб'ється на загальному стані американської економіки та принесе дальшу ліквідацію приватних крамниць.

ОФІЦІЙНІ РОЗГЛЯДИ відділу здоров'я стейту Ню Йорк подали у вислідi, що не можуть ствердити, щоб були тут загальні проблеми у притримуванні конечних правил уваги до пацієнтів у стейтових лікарнях, зокрема в операційних залах. Цей розгляд прийшов після того, як в минулому році в Жидівському медичному центрі Лонґ Айленду трапилося декілька випадків смерти та важкого пошкодження після операцій, які там переведено.

З БІЛОГО ДОМУ повідомлено, що Президент Билл Клінтон плянує відвідати американські військові частини в Боснії ще перед своєю річною промовою до населення, яка традиційно відбудеться 23-го січня. Відвідини Президента в Боснії будуть дуже короткі тому, що провід військових американських частин не є готовий на довші відвідини чи перегляд.

У СВІТІ

ТРОЄ АКТИВНИХ ЧЛЕНІВ терористичної ісламської організації Гамас відкликали свої кандидатури з передвиборчих списків. Раніше вони мали намір взяти участь у призначених на 20-те січня перших палестинських виборах, однак Гамас остеріг, що проголосить їх зрадниками. Ця організація залишається непримиренним ворогом мирного договору між арабами і жидами, вважаючи палестинську автономію „ганебним компромісом" і наполягаючи на продовженні збройної боротьби з „міжнародним сіонізмом". Згідно з даними палестинської Центральної виборчої комісії, у виборах вищого органу палестинського самоуправління візьме участь 1, 013, 235 палестинців зі західнього берега Йордану, смуги Ґази і східнього Єрусалиму.

Важне для передплатників „Свободи" у Канаді

З огляду на факт, що самі кошти поштової пересилки одного числа щоденника „Свобода" до Канади виносять тепер 40 ц. денно, а у річному відношенню 100 амер. дол., (40x250 разів) всі передплати так членів (75 дол.), як і нечленів (100 дол.) треба надсилати тільки в американських долярах.

Передплати одержані в канадській валюті будуть перечислені на амер. доляри та зараховані на підставі суми в амер. долярах.

Екзекутивний Комітет УНСоюзу

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали.

Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Після критичного року, що далі?

1995 рік вже за нами і не залишається багато для нас, хіба зробити підсумки та поглянути відважно вперед. Може час подумати тепер про плянування і реально поглянути на можливості дальшого існування у старих, випробуваних довгими роками рамках.

Так, для „Свободи" рік 1995 був дуже критичний, коли захиталася стабільність 101-літньої „старушки" і її видавець почав сумніватися в дальшій можливості залишити цей найстарший український щоденник таки щоденником. Волею свобідного голосування читачів та завдяки їхньому відгуку і їхній опінії, „Свобода" залишилася щоденником, хоча, як жартує єдиний тепер гумористичний місячник „Всесвіт", вона „найдорожча" газета.

Значить волею читачів „Свобода" далі є щоденником. Але ця криза, яку перейшов наш щоденник саме у році, що якраз закінчився, не є нічим дивним чи єдиним. Коли читаємо іншу етнічну пресу на Північноамериканському континенті, завважуємо, що вона також стоїть у кризовій ситуації та шукає підтримки своїх читачів, запитуючи їх, що вони бажають мати у „своїй" газеті. І хоча ці газети дуже різняться змістом і формою, все ж у них є спільна проблема, а це вік читачів, який у всіх пересічно середній, як не старший від середнього, а щораз менше етнічна преса знаходить зацікавлення у молодшого покоління, якому проблеми, порушувані етнічними газетами, часто не є під смак.

Тому може й у запитаннях, що бажають читачі знаходити на сторінках етнічної преси, є так різноманітні відповіді і такий широкий вахляр зацікавлення та вимог щодо змісту.

А в тих бажаннях ховається також сумна правда, що молодші, вже більше замериканізовані покоління, не завжди розуміють не лише зміст, але також рідну мову і тому їм щораз тяжче читати рідну газету.

На жаль, цих старших віком читачів як „Свободи", так і інших етнічних газет законом природи з кожним роком меншає і саме брак тих читачів відчувається болюче, коли на їхнє місце не приходять нові.

Ціле щастя, що останній рік знову побільшив число новоприїжджих із Східньої Европи, які є пильними читачами нашого щоденника, а також російськомовної преси, але, на жаль, вони із-за своїх скромних заробітків частіше є читачами, як передплатниками. Чи стануть вони ними, коли їхній заробіток буде вистачати на це, — от і питання грядучого року, що стоїть перед нами. І тут ми всі, що працюємо в українських періодичних виданнях, як і наші товариші праці в російськомовній чи польській пресі, мусимо докладати всіх зусиль, щоб наші газети були і почитні, і фінансово підтримувані новою хвилею імігрантів, що затримуються на Північноамериканському континенті. Треба поширити наші горизонти, треба шукати за матеріялом цікавим саме для цієї групи читачів і треба нам також шукати нових читачів серед тих, що вже тут народилися, а тепер стоять на відповідальних і добрих постах із заробітком, що дозволяє передплачувати легко цю „найдорожчу" газету.

За останній рік змінилося дещо саме ставлення до української мови, бож багато із молодих професіоналістів ЗСА і Канади дуже активно включилися у розбудову України і перебуває там частину свого часу, або постійно її відвідує, а тим самим підвищує своє знання мови, і вже не так важко їм читати українську пресу. Тепер тут треба лише із сторони нас, журналістів, шукати за їхніми зацікавленнями і відповідно до того писати, щоб не було в майбутньому закидів, що газета „нудна" і що „немає в ній що читати". У висліді запитника у „Свободі" минулого року, на який у відповіло коло 400 осіб, ми вже включили в дечому бажання читачів, а у біжучому 1996 році мусимо уважно слідити і слухати, які є побажання, бо від виконання їх залежить майбутнє нашого щоденника, як залежить майбутнє цілої української преси в діяспорі.

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки й огляди, повинні прислати до редакції „Свободи" разом з двома примірниками даного твору також і адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

Ярослав Гайвас

КРАЇНИ АЗІЇ ВИХОДЯТЬ НА СВІТОВУ АРЕНУ

I

Банкрутство і цілковитий моральний та фізичний розвал совєтської Росії є початком нового етапу в перебудові світу, яка почалася після Першої світової війни, а поглибилася і поширилася, стала дефінітивною після Другої. Як звичайно в історії будування нового морального й суспільно-політичного ладу, в даному разі ладу вільних народів і вільних людей, починається цілий процес з розвалу старого. Власне СССР репрезентував той старий лад. В російсько-совєтському ладі були віджилі два історичні феномени: імперіо-колоніялізм і антинародність клясового ладу, побудованого на одній клясі та запереченні народу, як на найсуттєвішого історіотворчого чинника, та на одній політичній партії, комуністичній монопартії. Вживаючи термінології Маркса — Енґельса — Леніна — Сталіна, називався цей лад диктатурою пролетаріяту, тобто однієї суспільної верстви, а насправді була це диктатура монопартійних лідерів.

Завдяки тому, що настав „один світ", завдяки духовому і технологічному розвиткові народів, будування нового ладу стало явищем ґльобального, універсального характеру. Здобутки одного народу ставали здобутками всіх народів, успіхом одного народу ділилися й діляться всі народи, тобто користуються та використовують їх на свій лад. Не відбувається це зразу, але поступово, залежно від розвитку й зрілости народів. Залежно, власне, від того розвитку й готовости народів ті нові течії та здобутки, набираючи характеру даного народу й, можна б сказати, перетоплюючи їх у своєму змісті, народ присвоює новизну й таким чином підноситься на вищий життєвий рівень, усучаснюючись.

Колись у 30-ті бурхливі роки нашого століття, коли з одного боку нагромаджувалися енерґії, історичним призначенням яких було зруйнувати старий світ, а з другого — будувати новий лад, прошуміла на світових кіноекранах зворушуюча конокартина під назвою „Буря над Азією". Цей фільм представляв нужду азійських народів, їхнє поневіряння імперськими потугами, неймовірну експлуатацію, яка не знала меж насильства сильного над слабим, а відтак їхнє відродження і символічний марш до осяяних сонцем вершин. Саме нині відбувається та „буря над Азією". Тільки не відбувається це в морі людської крови і не на тлі незлічимих жертв людських мас, як колись бувало, а людськими творчими зусиллями мозків і рук. Цей могутній здвиг почався 1948 року, коли революційні енерґії Індії проголосили самостійні держави — наперед Індія, а відтак Пакістан. Велика заслуга в цьому Великобританії, яка могла кинути у відповідь на це проголошення танки, літаки, гармати й тисячі своїх карателів, як це зробила в Чечні Росія, а вона прийняла до відома волю мільйонів людських мас і зреклася „найбільшої перли Британської імперії". Рік пізніше сталося протилежне в Китаї. Після довгорічної внутрішньої війни в Китаї, в якій брат ішов на брата, перемогли комуністи, і національний уряд генералісимуса Чан Кай Шека покинув китайський підконтинент і перенісся на китайський острів Формозу, що тепер носить свою ориґінальну назву Тайван, де далі наслідники Чан Кай Шека мають свій уряд і називають себе Республікою Китай. На цьому не скінчився історичний марш східньоазійських народів. Після короткої визвольної боротьби проти Голляндії визволилися Індонезія, відтак Маляйзія, Сінґапур, а найважча доля припала В'єтнамові. Після успішної війни з Францією прийшла війна зі ЗСА, чи не найкривавіша визвольна війна у В'єтнамі, в якій перемогли комуністи. Війна двох частин Кореї, північної і південної, яка чекає історичної оцінки та осуду, додала дуже характеристичний і повчальний кривавий історичний епізод до долі східньоазійських народів. Після того почався період будови нової дійсности у Східній Азії. В тій будові пощастило японському народові, який, переживши першу в історії людства атаку атомової зброї, мирно відбудувався і завдяки генієві та працьовитості народу осягнув нечуваних вершин розвитку.

Післявоєнні здобутки японського народу названо „чудом". Але, як це буває, це чудо є насправді ділом людських рук. Перед Другою світовою війною, взоруючись на тодішніх намаганнях СССР, Італії, Німеччини, які пробували будувати або розбудовувати свої імперії, Японія, гнана такими самими імперськими ілюзіями коштом Китаю бувувати свою імперію, пішла на Китай війною. Але час імперій і колоній минув, і Японія зазнала найважчих ударів у тій війні, включно з атомовою атакою. Одначе героїчний японський народ не заломився і зразу після війни почав інтенсивно відбудовуватися. І в цьому допомогла йому Америка, яка чи не єдина між народами світу здобулася, після воєнного подвигу збройної перемоги, на мирний шлях допомогти своєму вчорашньому ворогові стати на ноги. Одначе на японському господарському чуді не скінчилося.

Після розумних зусиль провідників і народів східньоазійських і тихоокеанських просторів народи ці почали виходити на світову арену завдяки своїм досягненням. Своє визволення і розбудову власних держав, незалежних ні від кого, вони використали добре. Вже декілька років світ шумить про „чотирьох тигрів" Азії — Тайван, Південну Корею, Маляйзію, Сінґапур. Ці держави не тільки здоганяють Захід і світ своїми господарськими та технологічними здобутками, не тільки задовольняють свої народи, але й виходять на світову арену, як конкуренти Заходу. Вже нині світова торгівля народів Східньої Азії зі ЗСА перевищує кількісно таку торгівлю Західньої Европи. А за „чотирма тиграми" підсовуються дальші. Не йде це швидко, забирає чимало часу та зусиль і труднощів, але успіхи вирівнюють це все.

Не від сьогодні бачить все це Вашінґтон. ЗСА — єдина й на сьогодні недосяжна для інших надпотуга. Але це не стабільне. Щоб було завтра і післязавтра так само, Вашінґтон мусить думати і діяти. Ще президент ЗСА Джордж Буш робив заходи, щоб Америка взяла відповідну її силам та можливостям і потребам участь у цьому зрушенні Далекого Сходу. Він відбув довшу поїздку з великою групою спеціялістів до Японії для обговорення тих питань та евентуально відповідних рішень. Та ця поїздка його не принесла бажаних успіхів. Президент захворів і не був у стані, навіть якщо такі можливості були, осягнути їх. А для Америки необхідно активно включитися в далекосхідню господарську динаміку. Простори ті — це більше половини людського роду. Колись, коли вони були трактовані маловажно потугами світу, були теренами для есплуатації, але такі часи минули. І наступник президента Буша Билл Клінтон відбув уже дві поїздки на Далекий Схід, щоб спільно з керівниками тамтешніх держав обговорити й вирішити питання тісної господарської співпраці Америки з ними. Він висунув пропозицію допомоги ЗСА в господарському розвитку тих країн. Однак з американського боку наради ці не були підготовані як слід і під час однієї з тих конференцій з азійського боку надійшло зауваження, що країни того обширу дадуть собі раду без американців. Така заява викликала потребу в ЗСА привернути до неї більше уваги. На останню річну конференцію у цих питаннях президент Клінтон плянував полетіти до Азії, де він мав також відбути домовлену в Ню Йорку під час Генеральної Асамблеї ООН зустріч з теперішнім лідером Китаю Джіянґ Зіменом, але внутрішні політичні клопоти, головно з бюджетом на 1996 рік, стримали його у Вашінґтоні і на його місце полетів віцепрезидент А. Ґор. Хоч той зробив максимум можливого, але це не Президент, якого очікували. Отже знову треба чекати до наступного року. А час не чекає і події не стоять на місці.

(Закінчення буде)

Любомир Калинич

Мікель-Анджельо — скульптор, маляр, архітект

У 1994 році минуло 430 років від відходу у вічність славного маляра, скульптора та архітекта Мікель-Анджельо (1475—1564). Одним із найбільш маркантних його творів було розмалювання славнозвісної Сикстинської каплиці у Римі. Ця каплиця була і далі є приватною каплицею Папів, а світові відома з того, що в ній вибирається володарів Католицької Церкви. 40 метрів завдовжки, 13 метрів широка, 21 метр висока, побудована з кінцем XV століття Папою Сикстом VI. Ця каплиця є визнана мистецтвознавцями як одна з найвеличавіших мистецьких творів світу, завдяки не так архітектурі, як ґрандіозним фрескам Мікель-Анджельо. Бічні стіни мають 12 фресок, виконаних тосканськими малярами. З одної сторони — картини з життя Мойсея, з другої — з життя Ісуса Христа. Стеля декорована фресками Мікель-Анджельо, якого заанґажував до того архитвору тодішній Папа Юлій II 1500 року.

Мікель-Анджельо вважав себе скульптором, а не малярем, тому спочатку не хотів погодитися на пропозицію Папи. Пізніше впертість артиста заломалась і він приступив до розмальовування стелі, яку закінчив за чотири роки. Фрески стелі — це біблійні картини зі Старого Завіту: створення Всесвіту, Адам, Єва, прогнання їх з раю, потоп світу. Кольор фіґур є сіруватий, подібний до мармуру, шати подібні до бронзи, себто мистець і образотворчому мистецтву надає характер світу скульптури.

Слід згадати, що Папа Юлій II настоював, щоб Мікель-Анджельо намалював на стелі дванадцятьох апостолів. Мікель-Анджельо вважав таку тематику мало цікавою і почав сам роздумувати над підбором об'єктів картин. Факт, що Папа дав Мікель-Анджельо повну свободу щодо підбору об'єктів картин, є дуже важливим чинником в історії відносин між мистцем та клієнтом. Воно підкреслює важливий поступ у процесі лібералізації стремлінь мистця, його поглядів, а тим самим є повним звільненням мистця від часто хибних поглядів його працедавця. За цю свободу творчих ідей борються і сьогодні видатні мистці, головно архітекти, бо вони таки частіше, ніж інші мистці, є опутані директивами їхніх працедавців-клієнтів.

Повертаючись до факту надання свободи Папою Юлієм II Мікель-Анджельо щодо підбору тематики малюнків, то сталося це безперечно завдяки незвичайно добрій репутації молодого мистця, його освіті та авторитетові інтелектуаліста. У скульптурах Мікель-Анджельо часто символізує ідеї всесвіту. Чітко добачується це у скульптурі Мойсея (1513), яка тепер знаходиться у Римі в церкві „Сан Пієтро ін Вінколі". Різьба у перфектному ренесансовому стилі представляє існування космосу, бо його волосся подібне до полум'я, довга борода хвилюється, мов водяні хвилі, тіло сильно мускулясте, а одяг так різко заломлюється, що уподібнюється до скали, себто ціла композиція представляє людину у старинних уявленнях. В інших скульптурах, головно у пізнішому віці, Мікель-Анджельо не викінчує старанно фіґур так, як це робив за молодих років. Лиця чи тіла скульптур дуже часто лише напіввикінчені, зливаються з шорстким каменем і виглядають, ніби хотіли звільнитися з бльоків, хоч органічно пов'язані з ними. Це надає акценту походженню людини з космосу, бо Мікель-Анджельо хотів наочно матеріялами доказати спорідження людини зі землею, зі сирою матерією, що підтверджує так само Біблія, як і світська наука. За приклади у тому випадку можуть послужити „П'єта" у Фльорентійській Академії чи „Бородатий невільник" у Фльорентійській Академії Мистецтва. Різьбарське мистецтво Мікель-Анджельо є перфектно викінчене у найбільшому реалізмі. Сам Мікель-Анджельо вважав себе, як було сказано, скульптором. Натомість архітект та скульптор Берніні (1598-1680) висловився, що Мікель-Анджельо „як скульптор і маляр був великим, але як архітект був божественним". Німецькі мистецтвознавці висловлювалися про Мікель-Анджельо як про скульптора, що був таким великим, як колишні (грецькі) скульптори. Загально, більшість мистецтвознавців висловлю-

(Закінчення на стор. 3)

Лариса Онишкевич

ЩЕ ПРО КОНҐРЕС ІНТЕЛІҐЕНЦІЇ В КИЄВІ

(Вибрані голоси з трибуни й голоси зі залі)

На сцені під час конґресу у Жовтневому Палаці висів великий плякат з тризубом: три зубці були у формі свічей. Над першою був рік 1654, над другою 1917, а над третьою 1991. Перші дві не горіли, кругом них були сліди куль. Третя була запалена. Але на неї вже була наставлена ціль, готова на вистріл.

Голоси зі сцени про українську інтеліґенцію

„Інтеліґенція — це цвіт і ним треба постійно піклуватися, щоб плодоносити...", — сказав голова Верховної Ради Олександер Мороз.

Кінорежисер Юрій Ільєнко підтвердив, що інтеліґенція — це цвіт нації, і сказав: „дякую, що ви ще вижили!"... „Тепер це немов можливість на останнє слово перед стратою, бо українська інтеліґенція може зникнути, вона не живе, тільки виживає". Досі так було, що „український нарід був днором талантів для цілого світу. Українська інтеліґенція існувала тим (способом), що втікала з України, або в хуторянство..."

Потреба й обіцянки діялогу

Організатор конґресу і тепер вибраний голова Національної ради української інтеліґенції Іван Драч сказав на відкритті, що треба „змусити владу діяти в домінанті української ідеї", і що конечно потрібно діялогу з владою.

Голоси на залі: який діялог був досі, чути з коментаря, що представник Товариства „Просвіта" скаржився, що шість місяців старався дістатися на розмову з Президентом, а ось гуморист з Одеси Міша Жванецький за один день дістався...

Віце-прем'єр Іван Курас також настоював на тім, щоб „не шукати ворогів", тільки вести діялог. „Конґрес інтеліґенції — це діялог еліти з владою", чого на Заході не зуміли зробити. Він подавав статистику, що тепер 59 відс. учнів навчається українською мовою, і 80 відс. має нові підручники, що 65 відс. дитячих садків є українськомовні та що 45 відс. (не 3 відс.) книжок виходить українською мовою.

На залі: присутні вибухли гірким сміхом. Коли пізніше представник Одеси нарікав, що в місті нема навіть одного українського садка для його дитини, заля кричала „Курас, Курас" (додаючи ще одну літеру).

Про лекції минулого

О. Мороз обіцяв використати рекомендації конґресу. Критикував, що у програмах телебачення нема ідеї української держави. І також закликав не позбавляти молоді недавньої історичної пам'яті, бо вони повинні цінити досвід батьків. Себто попереднього режиму.

Слава Стецько відповіла про мільйонові жертви того досвіду, про загрозу втрати пам'яті про події ще від XVII століття, про потребу йти до своїх джерел, геть від Москви, але орієнтуватися на Захід.

Про українську мову

Юрій Мушкетик від Спілки Письменників висловив вимогу, щоб усі депутати мусіли знати українську мову, щоб мати право засідати в парляменті України.

Микола Жулинський звернув увагу на те, що український культурний ґенотип — це европейський, а не евразійський, і що інтелектуальна еліта нації потребує „виростати духом" і формувати рідною мовою духовий клімат, про потребу єдинодержавного статусу для української мови.

Коментар зі залі: насправді всюди діє дивна і дика двомовність. На телебаченні не тільки, що коли проводять інтерв'ю українською мовою, то відповіді є російською; навіть відомий актор Б. Бенюк веде свою програму так, що сам говорить по-українськи, а його гості відповідають іншою мовою. Це тепер майже нормальне явище.

Ствердження багатьох, що у державних органах не чути української мови.

Учителька з Волині говорила про свіжу хвилю російщення шкіл і телепродукції.

Поет Мойсей Фішбейн звернув увагу, що від русизму до расизму тільки один крок.

Про стан науки

Платон Костюк, заступник президента Академії Наук, звернув увагу на те, що число науковців зменшилося на 1/3. З Урядом досі не було діялогу про страшні наслідки цього в майбутньому. Вже сьогодні по університетах та інститутах порожніють місця викладачів. Працівникам наукових інституцій не платять вже кілька місяців, а депутати захистили себе вищою платнею.

Про права жінок в Україні

На трибуну покликано коло 60 осіб, з того аж п'ять жінок! Така пропорція — це хвороба і реґрес цивілізації. Як наслідок такої ситуації нерівноправности, навіть провідні жінки в Україні не всі мають відвагу чи й певність говорити про якісь права.

Лариса Кадирова, яка є у проводі Спілки Театральних Діячів, говорила про те, що мало жінок запрошено до слова; про українську жінку, її завдання, включно з тим, що треба „родити і виховувати синів, які зможуть стати президентами України".

А дочки як? Англія, Індія й різні країни можуть мати жінок президентів, а в Україні тепер навіть не можуть про це подумати.

Від кримських татар говорила жінка.

Інші теми

Колишній Президент Леонід Кравчук пригадав, що у Біблії сказано „Вибери собі життя і живи"; український нарід вибрав 1991 рік. Тепер треба консолідації нації, бо „національна ідея є. А нарід не має сенсу, якщо втратить свою національну ідею". Пропонував на телебаченні мати програми, де були б розмови інтеліґенції з людьми, щоб не давати журналістам виховувати нарід.

Інших голос: про проблеми Церкви, що тепер в ній діє „чужа держава".

Патріярх Філарет хоче створити в Україні єдину помісну Церкву з 35 мільйонів православних, бо „без єдиної Церкви не буде держави".

(Закінчення на стор. 3)

В КАЇРІ ВІДБУЛАСЯ церемонія заприсяження нового уряду, очоленого Камалем Ахмедом аль-Ганзурі. До складу кабінету увійшли шість нових міністрів. Керівники департаментів оборони, зовнішньої політики і юстиції зберегли свої пости. Прем'єр К. А. аль-Ганзурі, якому тепер 63 роки, вважають одним з найголовніших архітектів політики економічної лібералізації, розпочатої в країні в 1991 році. Він закінчив сільсько-господарський факультет Каїрського університету і здобув докторат в ділянці економіки у Мишиґенському університеті в ЗСА. Дотепер займав пост міністра плянування.

ЩЕ ПРО...

(Закінчення зі стор. 2)

Ігор Юхновський: треба об'єднання всіх Православних і Греко-Католицьких Церков.

Павло Мовчан: „На троні зрадників не буває, але біля нього вони є — і хочуть будувати Україну без нас".

Інші голоси: Росія відмовилася святкувати „перемогу" 7-го листопада, а Україна святкувала її, святкувала чужу перемогу.

Голос із Закарпаття, що там учителям ризиковно бути навіть членом „Просвіти" тепер.

Володимир Яворівський: „Ми з вами самостійна дика трава; ми віддали владу холодним зрусифікованим яничарам".

У Севастополі шкільні підручники приходять з Москви.

Акад. Ігор Юхновський: тепер маємо 60 відс. населення росіян і зрусифікованих українців.

В. Халява звернув увагу про шкоду однієї тільки фрази „офіційна мова" і про твердження, що „національна ідея не спрацювала"; про те, що не міняється давнього апарату, який маніпулює міністрами та Адміністрацією. В результаті селяни часто працюють в умовах червоних терорів районних представників і керівників. В результаті є „окупаційні паспорти" з російською мовою.

Коментар зі залі: в Чигирині на 400-ліття з дня народження Богдана Хмельницького поштову конверту перебили печаткою з тризубом, а бюрократи швидко прилетіли і заборонили вживати тризуб...

Підсумки

Акад. Володимир Черняк підсумував, що якщо інтеліґенція не заламається, то держава буде. Інтеліґенція замало вимагає. Він також перефразував популярний вислів Л. Кравчука по-новому: „Маємо те, за що нас мають".

Конгрес доказав, що врешті інтеліґенція згуртувалася і висловила свої позиції, свої вимоги. Представники приїхали з усіх областей України. Вони відкрито говорили про недостачі і потреби дня: про ціну, яку платять за свободу. Присутні і ті, які їх делеґували, відчули, що вони не стоять одинцем. Що всі на однакових позиціях. Що знають, чого бажають, а це — консолідації, щоб вести розмову з владою. Що з інтеліґенцією треба рахуватися, як з елітою свого народу на своїй землі.

Третя свічка горить.

Хто є хто серед професіоналістів

Джексонвіл, Північна Кароляйна. — Д-р Михайло Левко, керівник відділу геріятрії Лікарні та медичного центру св. Йосифа у Петерсон, Н. Дж., є одним з найновіших професіоналістів, якого обрано для включення у „Міжнародний довідник Хто є хто серед професіоналістів".

Бути включеним у цей довідник, який визнає досягнення кваліфікованих професіоналістів і є практичним посібником інформації про цих виїмкових осіб, вже є само собою неабияким успіхом. У ньому включені автобіографії обраних, що їх приготовляють професійні особи після докладних розмов і досліджень.

Д-р М. Левко

Д-р М. Левко має імпозантне професійне тло. Будучи керівником відділу геріятрії — вивчення особливостей захворювань осіб похилого віку, а також метод лікування та запобігання їм, у лікарні та медичному центрі св. Йосифа, заснованого у 1867 році, що є вишкільним пунктом для лікарів випускників медичних шкіл і обслуговує довколишні громади Патерсону, Пассейку та Клифтону в Ню Джерзі, він несе велику відповідальність. Він відповідальний за всю адміністрацію свого відділу, клінічну опіку пацієнтів та вишкіл лікарів, як і за 15-членний персонал. Незважаючи на своє становище у згаданій лікарні, він провадить свою практику геріятричної/ревматології, де лікує пацієнтів, які хворіють на артрит чи ревматизм. Крім того у лікарні св. Йосифа відповідає за геріятричний відділ спеціяльної опіки, що приміщує 38 пацієнтів, а є медичним директором дому для старших, який приміщує 141 особу. Д-р М. Левко також є членом факультетів у Медичній школі ім. Роберта Вуд Джансона та Школи аспірантури медичної освіти при Ситон Голл університеті.

Вибираючи відповідних кандидатів до Міжнародного довідника „Хто є хто серед професіоналістів", окрему увагу приділяється професійній та громадській праці кандидата в даний час. У цьому аспекті д-р М. Левко вповні виповнив вимоги, а серед інших його осягів треба відзначити що він є членом Американського товариства геріятрії, Американської колеґії ревматологів, Асоціяції американських медичних керівників, Українського Лікарського Товариства Північної Америки та членом ради Асоціяції випускників медичної школи ім. Роберта Вуд Джансона, виступав і друкувався у місцевих засобах масової інформації та є активним членом українського Пласту. Він також є членом 170-го Відділу Українського Народного Союзу.

Пошана акторам „Музи"

Мені, як колишньому акторові, з кожним роком доводиться пізнавати правду з історії українського народу, яку перед нами в Україні скривали, а якщо і писали то з перекрученням в час совєтського комуністичного панування на наших поневолених землях.

І досі появляються шкідливі російською, польською і, на жаль, українською мовами публікації, у яких чорними кольорами автори насвітлюють змагання до української незалежности у формі колябораціі з окупантом, а не як вияв національної свідомости.

Українську Повстанську Армію (УПА) пов'язують як колябораціонерів з німцями, навмисно не згадуючи про те, що УПА боролася з окупантами, не дивлячись чи вони поляки, німці чи росіяни.

Цю складну проблему, яка вимагає окремих глибших досліджень істориків добре зрозумів драматичний ансамбль „Муза" (режисер Михайло Гава), ставлячи драму із життя гуцулів на Івано-Франківщині „Над Черемошем" (автор І. Боднарчук). П'єса з великим моральним і матеріяльним успіхом два рази пройшла на сцені великої залі УНО в Торонто в неділю 26-го листопада 1995 року.

Мені, як колишньому акторові, трудновато знайти мірку оцінки самої п'єси і гри акторів, порівнюючи з грою професійних акторів театрів України.

Автор добре розумів складні обставини окупації Гуцульщини в 1943-44 роках, спершу німцями, а опісля большевиками. Основний задум, без фантазій і політичних забарвлень, був виважений і добре збалансований, де на першому пляні в п'єсі головною ціллю була вільна українська самостійна держава.

Звичайно, помітно цю першу спробу автора торкнути жанр драматурґії, яка дуже складна і не кожному письменникові виходить вдало. Помітно скомплікованість сцени військового характеру, у яких автор не мав доброї консультації колишніх вояків УПА чи дивізійників. Мабуть довелося режисерові (М. Гава) добре „попріти", роблячи купюри і характерні мовні вислови, притаманні гуцульському населенню, воякам УПА і „ковпаківцям".

Виконавці головних ролей (всіх учасників 23) нічого спільного в житті не мали з Івано-Франківщиною, а тим більше з побутом, традицією та звичаями гуцулів.

Спостерігаючи майже професійну гру акторів: Гуцул — Петро Стельмах, Гуцулка — Катерина Матковська, Оксана — Оля Паномаренко, Степан — Андрій Соботович, Командир — Ліяна Спис, не уявляв я, що це виконавці родом з Харкова, Дніпропетровського і Києва, а не мешканці західніх областей України.

Подивляти треба, що актори, маючи стільки різних проблем (в основному еміґраційні) в Торонто зрозуміли творчий задум режисера, показуючи публіці чому створено Українську Повстанську Армію і яка була ціль вояків — українська вільна самостійна держава.

Складна була праця режисера, значучи що нема відповідних гуцульських одягів, військових, упівських, бутафорії, реквізиту, а зокрема карпатських краєвидів. Багато вложили зусиль режисер, актори, діячі української культури (фінансова поміч), а зокрема художник Павло Романищин, щоб глядачі побачили прекрасні карпатські краєвиди і добру гру всіх акторів.

Беручи до уваги, що „Муза" безперервно 15 років працює над сценічними постановками (поставлено 12 п'єс по чотири рази) і у своєму складі, крім декількох професійних акторів, має аматорів, треба з пошаною клонити голови за їх ентузіязм для збереження рідної культури в Канаді.

Виявом захоплення і подяки були не лише оваційні оплески, а й вигуки „Слава 'Музі'" і режисерові за добру постановку п'єси.

Анатолій Смоляк

Появився четвертий том ЕУД

Після півторарічних зусиль і праці цілого колективу співробітників у Києві, мовної редакції, коригування, підбору ілюстрацій та праці над картами, появиться в половині січня наш перший продукт — четвертий том ЕУД (Австралія, Азія, Африка). Видавництво „Інтел" здійснювало продукцію тому в кількох підприємствах (фабрика карт, літографія, кольорові вкладки та переплетня). Четвертий, „австралійський" том ЕУД, не єдиний результат восьмирічної праці редакції. Заавансовано й інші томи, укладено каталоги їх гасел, зібрано багато матеріялів для написання окремих статтей-гасел і вже чимало з них зредаговано. Але останній етап закінчення енциклопедичних довідників вимагає додаткових зусиль багатьох людей. Це ми усвідомлюємо, забираючися до посиленої праці над „американським" томом, а в Києві — над сьомим томом (про східню діяспору). Не припиниться праці і над іншими томами: доля канадського (другого) тому також зрушена з місця. Східньоевропейський том одержав новий стимул у висліді поїздки редактора Василя Маркуся до Варшави і Праги влітку 1995 року. Редактор також зустрічався в липні цього року з нашими співробітниками в Мюнхені, обговорюючи справу західньоевропейського тому.

Назагал, є надії, що справи посунуться вперед, якщо буде наладнана фінансова база редакції. Це і буде найближчою турботою редактора. Закликаємо установи та людей доброї волі допомогти нам розв'язати це пекуче питання дня, як також закликаємо до співпраці тих, хто можуть нам допомогти матеріялами й оформленням гасел.

ЕУД

Будують церкви на Закарпатті

Відомо, що в Україні, в тому і на Закарпатті, йде від кількох років боротьба за храми між греко-католиками і православними, а ще до того і серед православних — між окремими юрисдикціями. На Закарпатті передано деяку частину колишніх греко-католицьких храмів відновленим парафіям, де греко-католики були в більшості. Але в багатьох селах місцева влада не зробила цього і греко-католицька меншість залишилася без церкви. Це зокрема практикується на східному Закарпатті, де місцеві органи опираються греко-католицьким активістам ще й тому, що не хочуть мати релігійного „поділу" по селах, з приводу чого доходить до дискримінації греко-католиків.

Наприклад, у селі Бедевля, що на Тячівщині, закриту колишню греко-католицьку церкву передано православним, хоча в селі діє велика православна церква ще з 1920-их років. Отже, тепер в селі є дві православні парафії (а найновіше і третя — манастирська церква у нововідкритому православному манастирі), а яких сто греко-католицьких родин не мають жодної.

В Буштині і Тересві, як також на всій Тячівщині, де колись були греко-католицькі церкви, які згодом стали православними, їх не передано греко-католицьким громадам, хоч ці їх домагалися. Тому в обидвох селах греко-католики зареєстрували свої „двадцятки" (будівельні комітети з 20-ти осіб) і почали будувати свої храми. Одержали для цього земельні ділянки і почали будівництво. Терев'яни будують для себе та для вірних сусідніх сіл — Бедевлі, Кривого та Біловарців.

А в Буштині вже почали будівництво Воздвиженського храму при головній вулиці (може найбільш центральне і престижеве місце в селі) залишаючи свій старий (передвоєнний) храм православним. У зв'язку з цим православні односельчани відгукнулися справді похристиянськи і допомагають греко-католикам (фінансово і вкладом праці) побудувати свою церкву.

Не так воно є в Тересві. Там твердим греко-католикам приходиться це робити самотужки самим. Вони очікують допомоги від інших громад. Тому звернулися церковні управи і до діяспори, щоб їм допомогти збудувати власні храми.

На Тячівщині, де є всього понад 35 сіл та близько 50 діючих церков, греко-католики мають свої громади і церкви тільки в Тячові, Нересниці, Підплеші та Дубовому. А тепер будуть відкриті новозбудовані церкви в Буштині та Тересві. Але вони ще не закінчені. „Двадцятка" в Буштині на чолі з Дмитром Деяком (випускником хустської гімназії), ще збирає засоби, щоб закінчити будову, а в Тересві щойно почали. Якщо б хтось із наших читачів бажав пожертвувати на будову цих церков, можна це зробити через КоЗІ, або ми можемо подати адреси та осіб, що на місці відповідальні за збір грошей. Знаючи місцеві відносини та людей, щиро рекомендуємо допомогти лептою цим благородним заходам.

В.М.

ПОДІЇ

ВЕЧЕРНИЦІ „ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ"

Тінек, Н. Дж. — Вечерниці „Червоної калини" із бенкетом і презентацією дебютанток відбудуться тут у суботу, 17-го лютого, в готелі Меріотт Гленпойнт. Гратимуть оркестри „Темпо" і „Луна". Вечірній одяг. У справі запрошень та інформацій слід телефонувати до Володимира Воловодюка (201) 635-8814, у справі зголошень дебютанток — до Мирославі Савицької (718) 846-7051.

БАЛЬ ІНЖЕНЕРІВ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Філядельфія. — Місцевий відділ Товариства Українських Інженерів Америки влаштовує баль інженерів із презентацією дебютанток, який відбудеться 3-го лютого ц. р. у балевій залі готелю Atop the Bellevue, вулиці Брод і Волнат. Гратиме оркестра „Темпо". О год. 6-ій вечора — коктейл, о 7-ій бенкет, о 9-ій — баль. Вступ на бенкет і баль — 85 дол., тільки на баль — 40 дол., для студентів — 25 дол. Зголошення дебютанток приймає Віра Андрейчик (610) 539-8946, у справі замовлень місць та за інформаціями слід звертатися до інж. Осипа Німиловича (215) 464-1677.

Допомога Україні від КДУ центрального Ню Джерзі

Гуманітарна допомога, про яку згадує в своєму листі Клавдія Мірецька „Свобода" з 5-го грудня 1995 року була вислана Комітетом Допомоги Україні центрального Ню Джерзі.

Наш заклик до громад Менвилл, Ню Бранзвику, Савт Бавнд Брук, Сомерсету про збірку одягу для дітей-сиріт і молоді в Україні був успішний, особливо Савт Бавнд Брук і околиця були жертвенні. Так що трикратно треба було посилати ті пачки в Україну. Щира подяка громадянинові Яворському з Українського села за перевіз. Пачки були вислані до Жіночих Громад, які опікуються сиротами в інтернатах Житомира, Івано-Франківського, Дніпропетровського, Харкова, Полтави. Адреси Жіночих Громад ми одержали від Марії Йовик, а також вислали в Донецьке, Запоріжжя, Миколаїв, Севастопіль, Євпаторію, Крим, Одесу, Київ, Херсон, Кривий Ріг, Турку, Львів, Самбір, Старий Самбір, Борислав, Добромиль і до областей Донецької, Запорізької, Миколаївської, Львівської і Кіровоградської. Громадянин Боднар з Елізабету, працюючи у харчовому магазині, доставив вантажним автом харчів в пушках і пластикових мішках, які ми розподіляли по пачках.

48 пачок вислано до східньопівденних областей України і до Криму, а до західньої України — 14 пачок. Кошти пересилки в сумі 1,920 дол. покрив наш комітет. Почин для гуманітарної допомоги сиротам України дала моя дружина Лідія, яка зібрала від американок дитячого одягу на три посилки, з яких одна була вислана до К. Мірецької. Тепер одержуємо листи подяки переважно із східньопівденних областей України і Криму.

На прохання о. Василя Пантелюка, пароха української католицької церкви в Донецькому, переведено збірку на побудову духовного паломницького центру на сході України в парафії української католицької церкви в Ню Бранзвику. Цей храм має бути для всіх людей — для католиків і для православних, як заявив Владика Іриней Білик під час посвячення площі під будову храму. Після трьох недільних Богослужень мала парафія, яка нараховує 120 родин зложила 770 дол. Це може одна з найбільш жертвенних громад в стейті Ню Джерзі. Кредитівці в Савт Бавнд Бруку заплачено 25 дол. за пересилку 745 дол. до українського банку в Києві. Вислано листа до о. Пантелюка, щоб він ту суму 745 дол. особисто вибрав з згаданому банку в Києві.

Щире українське спасибі жертводавцям.

Дам'ян Ґеча

Мікель-Анджело...

(Закінчення зі стор. 2)

ються про Мікель-Анджело, як про найбільшого скульптора християнської доби. Васарі, письменник та скульптор (1511-1574), що перший почав писати біографії мистців, висловлюється про Мікель-Анджело, як про найкращого мистця старинних і тодішніх. Йому припала честь проєктувати гробницю Мікель-Анджело, яка є у церкві св. Христа у Фльоренції. У поїздці по Італії я слідкував та до певної міри вивчав творчість Мікель-Анджело, тому стоячи біля його гробниці, видавалося мені, що стою біля гробу когось близького мені і думкою погодився з Васарі, який твердив, що Мікель-Анджело — це найбільший мистець старинних і сучасних часів. Відрізнялася моя думка від погляду Васарі лише тим, що живу 400 літ пізніше, ніж жив Васарі, але з його думкою і тепер слід погодитися.

Обвинувачують...

(Закінчення зі стор. 1)

знімати програму „Післямова", а телекомпанія „Нова Мова" є в числі пріоритетних.

Згідно з газетою „Вєдомості" Л. Кучма був прикро вражений, коли у звичний час увімкнув телевізор і не бачив там однієї із своїх улюблених передач — „Післямови".

Україна...

(Закінчення зі стор. 1)

цілях. За його словами, частина цих установок може бути предметом мирного конверсійного використання. Зокрема, каблі і прилади плянується використовувати для потреб народного господарства. „Але незалежно від цього, 36 відсотків ШПУ повинні бути демонтовані згідно з тристороннім договором СТАРТ-1, інші можуть бути предметом і мирного, і конверсійного використання", — сказав В. Шмаров.

ДОСЛІДИ ПЕРЕВЕДЕНІ на тілі летуна, що провадив літак американської лінії, який з невідомих причин розбився в Колюмбії в дні 20-го грудня 1995 року, ствердили тепер, що у крові знаходився алкоголь. Однак не відомо, чи цей алкоголь був у наслідок пиття в час провадження літака, чи це лише хемічний процес, який може трапитися після смерти, тимбільше, що тіло летуна найдено щойно два дні після катастрофи.

ВІДОМИЙ ШИРОКО фільмовий актор Марк Гармон врятував життя молодому хлопцеві, що попав у автовий випадок поблизу дому актора. Авто, в якому було двоє підлітків, перевернулося і почало горіти. М. Гормон, не гаючись, розбив молотком вікно і витягнув хлопця з горіючого авта та погасив на ньому вогонь. Як стверджив представник пожежної сторожі, фільмовий актор своєю скорою акцією врятував невідомому йому хлопцеві життя.

В другу сумну і болючу річницю як з волі Божої відійшов у вічність 17-го січня 1994 року наш найдорожчий муж, батько і дідо

СВ. П.

МИХАЙЛО ШАШКЕВИЧ

будуть відправлені в середу, 17-го січня 1996 року Поминальні Святі Літургії і Панахиди

за спокій душі покійного в церквах:
св. Михаїла, Йонкерс, Н. Й., о год. 8-ій ран.;
св. Івана, Виппані, Н. Дж. о год 8-ій ран.;
собор Пресвятої Родини,
Вашінґтон, Д. К., о год. 8:30 ран.
св. Миколая, Вотервлит. Н. Й., о год 8-ій ранку
св. Івана Хрестителя, Нюарк, Н. Дж. о год. 7:45 ран.
церкві св. Юра, Ню Йорк, Н. Й. о год. 8-ій ран.
собор св. Юра, Львів, Україна
св. Андрія, Львів, Україна
15-го січня 1996 року о год. 7-ій веч.
свято-Миколаївська, Торонто, Канада

Рідних, товаришів, приятелів і знайомих просимо в цей день згадати покійного у своїх молитвах.
Пам'ять про Михайла залишиться з нами все живою і світлою.

У глибокому смутку:
дружина — АННА
син — БОГДАН з родиною
дочка — ХРИСТЯ ОРИШКЕВИЧ з родиною

Український Вільний Університет і Закарпаття

В жовтні 1995 року Український Вільний Університет в Мюнхені, Німеччина, відсвяткував 75-річчя свого заснування у Відні (від 1921 року у Празі) та 50-річчя свого існування у Мюнхені. Майже в тому самому часі відсвяткував п'ятдесятиліття свого існування Ужгородський Державний Університет. Та ні у Мюнхені, ні в Ужгороді не було найменшої згадки про взаємини Українського Вільного Університету з Закарпаттям. А такі зв'язки існували.

Нещодавно в Центральному державному архіві у Празі (Фонд Українського музею, картон 13, спр. 358) мені вдалося знайти документ під назвою „Проєкт на перенесення Українського Вільного Університету до Ужгороду на Підкарпатській Русі 1938-39 рр." з 28-го червня 1938 року. Згідно з цим документом Перша Українська (Руська) Народна Рада в Ужгороді звернулася до Прем'єр-міністра Августина Волошина у справі переведення УВУ з Праги до Ужгороду, де б основним контингентом його студентів були вихідці із Закарпатської України та Пряшівщини. Прем'єр Волошин щиро підтримав цю пропозицію і прийняв конкретні кроки для її реалізації. На жаль, наступні політичні події, зокрема Віденський арбітраж 2-го листопада 1938 року (згідно з яким Карпатська Україна змушена була відступити значну частину своєї території зі столицею Ужгородом Мадярщині) не дозволили реалізувати цей проєкт.

Після перенесення столиці Карпатської України до Хуста, справа перенесення УВУ із Праги до Ужгорода знов стала актуальною. Зараз же після арбітражу А. Волошин направив свого секретаря Степана Клочурака із Відня у Прагу, щоб той, між іншим, обговорив з ректором УВУ справу перенесення університету із Праги до Хусту. У зв'язку з тим, ректор УВУ Олександер Мицюк (прекрасний знавець Закарпаття, автор двотомного „Нарису з соціяльно-господарської історії Підкарпатської Русі — 1936-38") 11-го листопада 1938 року писав А. Волошинові: „Я тут зустрівся з паном редактором Степаном Клочураком — заступником Вашим та Української Центральної Народної Ради. Переказав йому все до подробиць як справа (університету — М.М.) стоїть і тим він мабуть з Вами поділиться". Тут же ректор повідомляв, що у справі перенесення університету із Праги на Карпатську Україну він ще 2-го листопада 1938 року вів переговори з верхнім радником міністерства шкільництва Берінґером та секційним шефом Шіслом. Обидва вони погодилися на заснування у Хусті двох факультетів.

24-го лютого 1939 року керівництво Українського Вільного Університету опрацювало „Проєкт закону про заснування Українського Державного Університету в Хусті", перші три пункти якого звучали отак:

1.Засновується в Хусті Український Державний Університет в складі правничого та філософічного факультетів з українською мовою навчання;

2. Проведення цього закону покладається на Карпато-Українську владу;

3. Закон цей вступає в силу з днем оголошення.

Щоб улегшити працю Урядові Карпатської України, цілий закон було переписано начисто так, що на ньому було потрібно лише поставити дату і підписи відповідних діячів.

Згідно з цим проектом Державний Університет в Хусті мав мати 15 катедр (всі вони перераховані). Крім ректора, двох деканів та квестора в ньому на початку навчального року мали працювати: три доценти, три лектори, три „переслужильці" (поверх 70 років), один бібліотекар, дві канцелярійні сили та два педелі. На утримання університету передбачалося 201,885 чехо-словацьких крон. 6-го березня 1939 року УВУ звернувся до прем'єр-міністра А. Волошина з пропозицією поряд з двома вище названими факультетами заснувати ще й господарський факультет.

Архітект Володимир Січинський 8-го лютого 1939 року здав Урядові Карпатської України проєкт на побудову будинку Державного Університету в Хусті — з пло-щею 3,800 кв. м. та гуртожитка на 200 осіб.

Закон про заснування Державного Університету в Хусті мав бути ухвалений Сеймом Карпатської України 15 березня 1939 р., однак, як відомо, 14 березня столицю Карпатської України Хуст зайняли угорські війська і уряд вже не міг ухвалити цей закон.

Слід зазначити, що справа перенесення Українського Вільного Університету із Праги на Закарпаття була актуальною не лише в 1938-39 роках, але й раніше, починаючи 1923 роком.

В листопаді 1995 року в Центральному державному архіві вищих органів влади і управління України в Києві я знайшов „Доповідь в справі загального стану і ближчих завдань Українського Вільного Університету" (дев'ять сторінок густо писаного машинопису) Симона Наріжного (1898-1983) на Зборах української професури й представників громад українського студентства в Празі у квітні 1923 року. Збори скликала Ініціятивна група студентів, незадоволених станом викладання в університеті. Це — блискуча аналіза стану УВУ на початку його діяльності, гостра критика його керівництва та викладачів.

С. Наріжному не подобався формалізм навчання, слабе відвідування студентами лекцій і семінарів, низькі вимоги викладачів до студентів, погане забезпечення літературою, слабе національно-виховне спрямування Університету, розрахунок на його короткий строк існування в Празі, нереальні ілюзії про швидке повалення комуністичної влади в Україні та проголошення її самостійности тощо.

Хто був Симон Наріжний, який ще будучи студентом, дозволив собі критикувати професорів, з яких майже всі мали за собою неабиякий науковий, педагогічний та політичний досвід?

Уродженець Полтавщини, він прибув у Прагу 7-го жовтня 1922 року після закінчення комерційного училища в Кобеляках (1917 р.) та сімох семестрів Полтавського історично-філологічного факультету (1917-1922 рр.) Вже 16-го листопада 1922 року він записався на філософічний факультет Празького Карлового університету, в якому прослухав курси лекцій найвизначніших чеських професорів: Я. Бідла, Б. Грозного. Ч. Зібрта, А. Мусила, Л. Нідерле, К. Хітіла, Й. Щусти та Ястребова. Паралельно він вчився на філософському факультеті УВУ в Празі, де його прагнення до знань були гідні подиву. В 1922-26 роках він прослухав 149 семестральних курсів на УВУ у професорів: Д. Антоновича, В. Біднова, С. Дністрянського, Д. Дорошенка, О. Колесси, Р. Лещенка, М. Лозинського, І. Мірчука, М. Носкової-Бочковської, С. Рудницького, С. Смаль-Стоцького, В. Старосольського, В. Тимошенка, О. Шульгина та Ф. Щербини. Після закінчення Університету і захисту докторської дисертації він залишився викладачем УВУ, спочатку як доцент, а від 1938 року — професор. Від 1930 р. С. Наріжний — постійний працівник Музею визвольної боротьби України у Празі, в 1945-48 рр. — його директор. Найвизначні-ша праця — „Українська еміґрація" (т. I, Прага, 1942), другий том якої (830 арк.) і досі залишається в рукописі у Києві. Від 1950 року він працював робітником в Австралії.

З об'ємної статті С. Наріжного подаємо ту її частину, яка безпосередньо торкається взаємин Українського Вільного Університету із Закарпатською Україною. Вона цікава з кількох аспектів:

1. Автор — свіжий еміґрант із совєтської України, отже людина обізнана з тамтешніми умовами — не поділяє оптимізму майже всієї тогочасної української еміґрації про те, що комуністичний лад на рідних землях буде повалено не пізніше, ніж через рік-два і тоді вся еміґрація ніби повернеться додому будувати соборну незалежну демократичну українську державу. На його думку, звільнення України від большевицької окупації — довготривалий процес, і керівництво УВУ повинно з цим рахуватися.

2. Він довів, що найважливішим арґументом про доцільність існування Українського університету в Чехо-Словаччині, є включення до складу ЧСР Закарпатської України. Отже, УВУ рано чи пізно повинен перенестися із Праги в Ужгород. А на цьому повинна бути побудована стратегія УВУ.

3. Після 1923 року взаємини між УВУ та Закарпатською Україною значно пожвавилися, досягши кульмінації в 1938-39 роках. Характерно, що останнім ректором УВУ в Празі (1946 року) був прем'єр і Президент Карпатської України Авґустин Волошин.

4. Вже на початку 20-их років С. Наріжний вказував на небезпеку москвофільських тенденцій на Закарпатті, які там поширюються завдяки пасивності української інтеліґенції.

М. Мушинка, Пряшів

Мистецька виставка малюнків дітей з України

Л. Фіцалович підготовляє картини до виставки.

При кінці листопада 66-ий Відділ СУА в Ню Гейвені, Конн., влаштував виставку малюнків і рисунків дітей зі школи ім. Олекси Новаківського у Львові. Виставку приготовила і відкрила культ - освітня референтка Відділу Лідія Фіцалович.

На початку коротко розповіла про покійного мистця О. Новаківського і його заслуги у створенні в 1913 році художньої школи у Львові, яка на західній Україні була осередком малярської культури й дала низку визначних, відомих мистців..

Коли малюнки дітей привезено зі Львова влітку 1994 року, школа ім. О. Новаківського мала понад 400 учнів і 13 вчителів. В ній навчаються діти віком від 10-ти до 15-ти літ. Тривалість навчання — п'ять років. Перший рік — це підготовчий. Вчителі — професійні мистці, мистецтвознавці, кваліфіковані професіоналісти. Викладають рисунок, композицію, усі спеціяльні предмети. Крім цього загальноосвітні: історію України, історію українського і світового мистецтва, українську мову, літературу, народознавство тощо..

У 1995 році мистецька школа та хор „Дударик" дістали нове приміщення для загально освітніх предметів. Професійно будуть займатися у школі ім. Олекси Новаківського.

Ці картини, рисунки — це літні, зимові пейзажі, натюрморти, звірята, традиційна святочна тематика, Різдво, Великдень, це акварелі і рисунки олівцем.

В ході виставки Даруся Мельник і Олесь Куц, учні „Рідної школи" ,читали вірші наших молоденьких поетесок з України, а саме Вікторії Сарамахи, Віки Івченко та вірш Юрія Рябчука. Ці зворушливі вірші були зустрінуті з великим захопленням любителями поезії.

Присутні на виставці гості захоплювались картинами і подивляли великий талант цих дітей у так молодому віці. Віриться, що ці непересічні таланти долучаться до поширення наших Культурних і мистецьких обріїв.

Н. Н.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Збори 292 Відділу УНС ім. св. Івана Хрестителя відбудуться 29-го січня 1996 р. о год. 6-ій веч. в залі церкви св. Йосафата при 11 Mile & Ryan Rd., Warren, Mich.

Проситься всіх членів прибути.

І. Прийма

Вечори творчої молоді в містах України

Осінь 1995 року була багата на вечори творчої молоді України. Крім Києва, столиці України, де найчастіше відбуваються молодечі імпрези, такі вечори спільно з В-вом „Смолоскип" та при фінансовій підтримці української громади Америки й Канади відбулися в інших містах.

9-го вересня у Житомирській обласній науковій бібліотеці відбулася презентація книжок лавреатів „Смолоскипа" О. Горкуші „Коло вікна" та С. Жадана „Цитатник",

У презентації взяли участь та виступали на ньому молоді київські літаратори М. Розумний, Р. Кухарук та А. Кокотюха. Ведучий вечором був житомирський письменник В. Даниленко. Увечорі біля пам'ятника Т. Шевченкові С. Жадан прочитав власний вірш про Кобзаря.

14-15-го вересня у Ялті побували молоді українські літератори М. Розумний, Р. Кухарук, А. Кокотюха, С. Руденко та С. Жадан, які разом з місцевим поетом, лавреатом В-ва „Смолоскип" В. Виноградовим влаштували літературні вечори в музеї ім. Лесі Українки, в якому взяв участь також директор В-ва „Смолоскип" О. Зінкевич зі своєю дружиною, та два виступи в місцевому російськомовному педагогічному коледжі.

Молоді письменники вшанували пам'ять Лесі Українки, поклавши квіти до її пам'ятника, а також відвідали могилу клясика української літератури С. Руданського.

27-29-го жовтня при сприянні В-ва „Смолоскип" у Львові відбувся другий всеукраїнський молодечий фестиваль поезії та музики „Лір".

На фестивалі, директором якого був Р. Скиба, виступила популярна співачка, лавреат багатьох міжнародних конкурсів І. Шинкарук, письменники — Т. Девдюк, Л. Мельник, С. Пантюк, О. Галета, О. Вегера (Луцьк), Л. Бережан (Чернівці) Л. Стринаглюк (Ів.-Франківськ). У фестивалі брали участь С. Жадан (Харків), Р. Кухарук і О. Яровий (Київ), Т. Хряшевська (Хмельницький), Г. Донецький (Ужгород), Д. Зуза (Пекін), Н. Щерба й гурт „Колесо" (Житомир) та багато інших.

УІС „Смолоскип"

ЗМІНА АДРЕСИ

В справі зміни адреси непотрібно телефонувати, а тільки прислати нову адресу до:

Адміністрації „Свободи"
30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302

❑ „Свобода"
❑ „The Ukrainian Weekly"

Моя СТАРА АДРЕСА була:

Число Відділу (якщо член УНС) ....
Ім'я і прізвище ....
Адреса ....
....

Моя НОВА АДРЕСА така:

Ім'я і прізвище ....
Адреса ....
....

На зміну адреси проситься
ОБОВ'ЯЗКОВО ДОЛУЧИТИ $1.00
ПЕРЕВЕДЕННЯ ЗМІНИ АДРЕСИ ТРИВАЄ 1-2 ТИЖНІ